

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
з «Основ логопедії»
для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
(друга вища освіта за іншою спеціальністю)
галузь знань – 01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальності 016 «Спеціальна освіта»**

Схвалено Вченою радою факультету
педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 9 від «26» квітня 2023 р.

Голова ради Тетяна ФЕДІРЧИК

Чернівці – 2023

I. Пояснювальна записка

Згідно Правил прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича для здобуття ступеня вищої освіти за іншою спеціальністю приймаються особи, які здобули раніше ступінь бакалавра або вищий ступінь (рівень) вищої освіти або здобувають його не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план.

Умовою зарахування здобувача вищої освіти для одночасного навчання за іншою спеціальністю в тому самому або в іншому закладі вищої освіти є виконання певних вимог до вступників на відповідні освітні програми.

Для вступників, які вступають в поточному році на спеціальність **016 Спеціальна освіта**, обов'язковим є проходження співбесіди з «Основ логопедії».

Метою співбесіди є виявлення рівня знань з основ логопедії, необхідних:

- для формування системи загальних та професійних компетентностей з теорії, методики та практики спеціальної освіти з акцентуацією на здобутті навичок та знань у сфері навчання, виховання, корекції та реабілітації дітей з порушенням мовлення;
- продовження навчання для здобуття ступеня «Бакалавра».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Логопедія. Логопедія, її предмет, завдання і методи. Вікові норми розвитку дитини. Форми, види, періоди розвитку мовлення. Дислалія. Загальні основи дизартричних порушень. Особливості відновлювальної роботи з дітьми з дизартричними порушеннями. Загальні основи ринолалії. Логокорекційна робота з подолання ринолалії.

Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта». Система вищої освіти в Україні. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні. Організація навчального процесу у закладі вищої освіти. Сутність, форми та методика організації самостійної роботи студентів. Організація науково-дослідної роботи студентів. Історія розвитку спеціальної освіти і спеціальної педагогіки як системи наукових поглядів. Види, причини та класифікація порушень у розвитку людини. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки. Становлення та розвиток спеціальної логопедичної допомоги. Порушення мовлення: причини, механізми, класифікація. Специфіка професійної діяльності та професійна компетентність логопеда.

Психологія загальна. Психологія як наука. Предмет психології. Методи психологічного дослідження. Розвиток психіки і свідомості. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Відчуття як чуттєва форма відображення дійсності. Сприймання, його класифікація і властивості. Увага як вид діяльності і пізнавальний психічний процес. Пам'ять. Індивідуальні властивості пам'яті. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Мова і мовлення, їх зв'язок з мислительною діяльністю людини. Уява, її роль у розвитку особистості. Емоції і почуття. Воля. Темперамент та його роль у діяльності й розвитку людини. Характер, специфіка його формування. Здібності. Специфіка їх формування.

Педагогіка загальна. Педагогіка як наука про виховання підростаючого покоління. Основи наукових досліджень у педагогіці. Система освіти в Україні. Розвиток і формування особистості дитини. Предмет і завдання дидактики. Суть процесу навчання. Методи й засоби навчання. Форми організації навчання. Інклюзія в освіті. Виховання як цілеспрямована система формування особистості. Особистість і колектив. Виховання учнівського колективу. Наукові засади управління освітою.

Основи інклюзивного навчання. Поняття про інклюзію. Історія розвитку інклюзії. Міжнародне та українське законодавство і політика в галузі інклюзивної освіти. Діти з ООП в інклюзивному освітньому просторі. Психолого-педагогічні технології інклюзивного навчання. Організація діяльності команди психолого-педагогічного супроводу в інклюзивному освітньому просторі.

Історія спеціальної педагогіки та спецпсихології. Методологічні та науково-практичні основи спеціальної педагогіки та спеціальної психології. Основні етапи розвитку суспільної допомоги особам з інвалідністю. Період середньовіччя: утвердження гуманістичних тенденцій до осіб з порушенням інтелектуального розвитку. Становлення та розвиток системи спеціальної освіти дітей із порушеним розвитком у зарубіжних країнах. Тенденції осучаснення окремих аспектів проблеми інвалідності за кордоном. Передумови становлення державної системи освіти дітей з порушеним розвитком в Україні. Розвиток концепції допоміжної школи в Україні: теоретичні та практичні аспекти. Новітні галузі спеціальної педагогіки та спецпсихології.

Теорія та методика роботи з батьками дітей з ООП. Діти з ООП: підходи до класифікації, специфіка психофізичного розвитку та соціалізації на різних вікових етапах. Сім'я дитини з ОП: проблеми, умови соціалізації, особливості соціально-психологічної

дезадаптованості. Нормативно-правовий захист сім'ї, яка виховує дитину з особливостями психофізичного розвитку. Програма психологічного вивчення сімей. Завдання, напрями та методи діагностичної роботи. Напрями, зміст та методики психолого-педагогічної роботи із сім'ями, які виховують дитину з ООП. Сімейноорієнтований підхід в соціальній роботі: сутність, концепція оцінки потреб, ведення випадку, патронат. Просвітницький напрям роботи з батьками дітей із ООП в українській та зарубіжній практиці. Етичні аспекти спілкування з батьками/опікунами дитини з ООП.

Вікова і педагогічна психологія. Предмет, завдання та методи вікової психології. Становлення вікової психології у XIX-XX ст. Напрями, концепції, теорії вікової психології. Теоретичні основи вікової психології. Загальна характеристика онтогенезу людської психіки. Вікова періодизація психічного розвитку. Психологія вікових криз. Особливості психічного розвитку немовляти. Психологічна характеристика дітей раннього віку. Дошкільний вік: особливості його розвитку. Психологічна готовність дітей до школи. Психічний розвиток у молодшому шкільному віці. Психологічні особливості підлітка. Важковиховувані підлітки. Психологічні особливості юнацтва.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисюк А.С., Гайсонюк Н.А., Осипенко В.А. *Психологія з основами педагогіки*: навч. посіб. Чернівці : БДМУ, 2012. 459 с.
2. Гаврилов О.В. *Особливі діти в закладі і соціальному середовищі* : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 308 с.
3. Галецька І. І. Психологічні проблеми сім'ї з неповносправною дитиною. *Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України* / За ред. С. Д. Максименка. К., 2001, Т. III, Ч. 3. 256 с
4. Григор'єв А. Проблема взаємин у родинах, де є діти з аномаліями розвитку *Дефектологія*. К. : Педагогічна преса, 2004. № 1. С. 48.
5. Довідник учителя-логопеда / авт. упоряд. С.М. Лупінович. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 112 с.
6. *Загальна психологія* / за заг. ред. С.Д. Максименка. Вінниця : Нова книга, 2004. 704 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk676290.pdf>
7. Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта» : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2013. 392 с.
8. Конопляста С. Ю. Ринолалія від А до Я : монографія. Київ : Книга-плюс, 2015. 312 с.
9. Логопед. URL <http://www.logoped.org/>
10. Логопедія : підручник / за ред. М.К. Шеремет. Вид. 5-те. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.
11. Махній М. М. *Історія психології*: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 472 с.
12. МОН України. Інклюзивне навчання. URL <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
13. Пахомова Н. Г. Спеціальна педагогіка з історією Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.010100 – «Корекційна освіта»; Полт. нац.ун-т ім.В.Г. Короленка. Полтава:ТОВ «АСМІ», 2010. 280 с.
14. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник. Третє видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К. Шеремет. К.: Видавничий дім «Слово», 2014. 672 с. URL <https://ua1lib.org/book/3297320/8cc516>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СПІВБЕСІДИ

На випробуванні, яке проходить у формі індивідуальної усної співбесіди для вступу на освітній рівень «Бакалавр» для здобуття другої вищої освіти, абітурієнту пропонується 2 питання із запропонованого у програмі співбесіди переліку. Час на підготовку до відповідей 20 хвилин. Час на проходження усної співбесіди – 15 хвилин на кожного вступника.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним членом фахової атестаційної комісії відповідно до критеріїв оцінювання.

Рівень знань оцінюється за якістю відповідей на поставленні питання.

Результати проведення випробування оцінюються в 200-бальній системі на підставі обговорення відповідей вступників членами фахової атестаційної комісії.

<i>Бал</i>	<i>Вимоги до рівня знань</i>
176-200 балів	виставляється при наявності повної, змістовної відповіді на всі питання. Абітурієнт демонструє знання матеріалу та його розуміння. Відповідь має логічну та структурну завершеність, раціональний підхід до представлення відповіді (розв'язання питання), терміни вживаються вступником коректно, розкрито основні поняття, зроблено узагальнюючі висновки. Абітурієнт не допускає жодної помилки у використанні наукової термінології.
151-175 балів	виставляється при достатньому рівні обізнаності абітурієнтів при відповіді на всі питання. Абітурієнт демонструє розуміння матеріалу, знайомство з основною літературою. В цілому, абітурієнт демонструє знання основного матеріалу питань. Відповідь може містити 1-2 неточності. Наведено всі необхідні визначення, закони, закономірності тощо. Відповідь має логічну структуру, обрано логічний підхід до викладу матеріалу (розв'язання питання), терміни вживаються вступником коректно, розкрито основні поняття, зроблені висновки.
126-150 балів	виставляється при неповній відповіді на зазначені питання. Абітурієнт демонструє фрагментарність і формальність у відповідях. Абітурієнт допускає більше 3 помилок при використанні наукової термінології. Відповідь не має логічної завершеності, обрано нераціональний підхід до викладу матеріалу (розв'язання питання), відсутні приклади, терміни вживаються вступником коректно, але не всі поняття розкрито, не зроблено узагальнюючих висновків.
100-125 балів	виставляється у разі уривчастості відповідей на запитання. Абітурієнт демонструє суто поверхове та формальне знайомство з науковою літературою, знання класичних та сучасних теорій є досить уривчастим. Абітурієнт допускає значні помилки при використанні наукової термінології. Основні визначення, закони, закономірності не наведені, або наведені з помилками. Відповідь не має логічної завершеності, обрано нераціональний підхід до представлення відповіді (розв'язання питання), відсутні приклади, некоректно вживані терміни, не всі поняття розкрито, не зроблені узагальнюючі висновки.
1-99 балів	незадовільна відповідь, виставляється у разі відсутності відповідей на всі запитання, або логіка і послідовність викладу матеріалу відсутня.